

22.3.2024

Kysely- ja välityspalvelu – Toiminnallinen määrittely versio

1.3

3/2024

Tatu Heinonen Kela
Mari Peltola-Nykyri Kela
Sole Salmijärvi Kela
Tarja Rounamo, Kela
Tarja Rätty THL

Hyväksytty THL 6.3.2024

Muutoshistoria

Taulukko 1. Versioiden muutokset

Ver- sio	Muutos	Tekijä	Pvm
1.1	11/2017 julkaistu versio		
1.2	Välkky 2 asiakirjojen käsittelyprosessit ja vaatimukset. Rakenteen muutoksia. Mitätöinnistä oma kappale. Kuva 2, uusi prosessiesimerkki. Lisätty välityksen vastuut. Oma kohta viivästyksestä. Korjattu keskitetyn palvelun edelleenvälitystiedon palauttamiseen liittyvät kohdat tekstistä. Lisätty useita linjauksia ja vaatimuksia.	JV	31.10.2019
1.3	Lähes koko dokumentti uudistettu sisällöltään, ei eriteltyä kuvausta kaikista muutoksista. Alle on erikseen kuvattuna tarkemmin vaatimuksiin liittyvistä muutoksista.	TH	27.10.2023

Kysely- ja välityspalvelun toiminnalliset määrittelyt v1.3 (2024) uudisti lähes kauttaaltaan sisällön ja vaatimukset edelliseen versioon 1.2 nähden.

Alla olevaan taulukkoon on pyritty kokoamaan erityisesti vaatimusten näkökulmasta, että mikä on muuttunut versiossa 1.3 edelliseen versioon 1.2 verrattuna.

Uudet vaatimukset (v1.3) löytyvät kokonaisuudessaan tämän dokumentin luvusta 5.

Taulukko 2. Muutokset versiossa 1.3 verrattuna versioon 1.2

Kysely- ja välityspalvelun toiminnalliset määrittelyt v1.2 2017	v1.2 2017 Rooli	Korvaava tai aiheeseen liittyvä vaatimus uudessa v1.3 2024 määrittelyssä	Syy poistamiselle
ID 1. Vaatimus: Todistuksen tai lausunnon tekemisen yhteydessä sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilö pystyy kirjaamaan kansalaisen antaman suostumuksen tietyille vastaanottajalle. Suostumus tarkoittaa välityksen perusteen ja välityksen kohteen valitsemista "Viestinvälitys – Sanoman vastaanottaja" sekä "Viestinvälitys – Välityspäivä" -koodistoista.	Rooli: Todistuksen tuottava palvelu.	KVP 2 KVP 3 KVP 4 KVP 5	
ID 2. Vaatimus: Kansalainen voi antaa suostumuksen todistuksen tai lausunnon hakuun kyselypalvelulle sosiaali- ja terveydenhuollon ulkopuolisessa asiointipalvelussa.	Rooli: Kyselevä järjestelmäpalvelu.	KVP 12	
ID 3. Vaatimus: Kansalaisen sosiaali- ja terveydenhuollon ulkopuolisessa asiointipalvelussa antama suostumustieto välitetään kyselysanoman mukana.	Rooli: Kyselevä järjestelmäpalvelu.	KVP 13	

ID 4. Vaatimus: Välityksen perusteena voi olla lakisääteinen tiedonsaantioikeus, joka perustuu kansalaisen itsensä, edunvalvojan tai viranomaisen aloittamaan asiointiprosessiin.	Rooli: Todistuksen tuottava palvelu, Kyselevä järjestelmäpalvelu.	KVP 3	
ID 5. Vaatimus: Todistuksia ja lausuntoja voidaan välittää välityspalvelun kautta vastaanottaville tahoille, jotka ovat vastaanottajarekisterissä.	Rooli: Todistuksen tuottava palvelu.	KVP 2 KVP 5	
ID 6. Vaatimus: Todistusten ja lausuntojen välitys voidaan kohdentaa keskitettyyn toimialakohtaiseen palveluun, mikäli vastaanottajaa ei pystytä tekohetkellä yksilöimään. Tällöin vastaanottajatiedoksi valitaan esimerkiksi "Viestinvälitys – Sanoman vastaanottaja" -koodistosta koodi "Eläkejärjestelmä".	Rooli: Todistuksen tuottava palvelu.	KVP 2 KVP 5	
ID 7. Vaatimus: Välityspalvelu pystyy ottamaan vastaan toimialakohtaisen keskitetyn palvelun palauttaman edelleenvälitystiedon.	Rooli: Välityspalvelu.		Tässä dokumentissa ei kuvata vaatimuksia Kysely- ja välityspalvelun toiminnalle.
ID 8. Vaatimus: Toimialakohtaisesti keskitetty palvelu pystyy tuottamaan ja palauttamaan edelleenvälitystiedon kysely- ja välityspalvelulle.	Rooli: Välityksen vastaanottopalvelu.	KVP 14 KVP 17	
ID 9. Vaatimus: OmaKanta pystyy näyttämään kansalaiselle toimialakohtaisen keskitetyn palvelun palauttaman edelleenvälitystiedon.	Rooli: OmaKanta		Tässä dokumentissa ei kuvata vaatimuksia OmaKannan toiminnalle.
ID 10. Vaatimus: Välityspalvelu välittää asiakirjoja tai asiakirjojen tiettyjä osia. Välityspalvelun vastuulla on rajoittaa välitettäviä tietosisältöjä määriteltyjen sääntöjen mukaisesti.	Rooli: Välityspalvelu		Tässä dokumentissa ei kuvata vaatimuksia Kysely- ja välityspalvelun toiminnalle.
ID 11. Vaatimus: Kansalainen voi itse välittää todistuksia ja lausuntoja OmaKannan kautta.	Rooli: OmaKanta, Välityspalvelu.		Tässä dokumentissa ei kuvata vaatimuksia Kysely- ja välityspalvelun toiminnalle. Tässä dokumentissa ei kuvata vaatimuksia OmaKannan toiminnalle.
ID 12. Vaatimus: Organisaatiolle osoitettuja todistuksia ja lausuntoja voi katsella käyttöliittymällisen palvelun kautta.	Rooli: Välityksen vastaanottopalvelu.		Poistettu turhana.
ID 13. Vaatimus: Kyselypalvelu pystyy vastaanottamaan kansalaisen suostumuksen osana tehtävää kyselyä.	Rooli: Kyselypalvelu.		Tässä dokumentissa ei kuvata vaatimuksia Kysely- ja välityspalvelun toiminnalle.

ID 14. Vaatimus: Kyselypalveluun liittyville toimijoille, joilla ei ole lakisääteistä tiedonsaantioikeutta, on ennalta määritellyt hakuehdot joita ei voi muuttaa.	Rooli: Kyselevä järjestelmäpalvelu.		Kansallisessa Koodistopalvelussa ylläpidetään tieto Kysely- ja välityspalvelua käyttävistä organisaatioista ja organisaation vastaanottamista asiakirjoista.
ID 14a. Vaatimus: Ensimmäisessä vaiheessa toteutettavassa Trafina ajokorttihakemuksessa käytetään seuraavaa hakua: Asiakkaan tunniste (henkilötunnus), näkymät (AJO, NT), lukumäärä (1), palautetaan viimeisin ajokykyarvion sisältävä asiakirja tai asiakirjasta rajattu tietosisältö luontipäivän mukaan.	Rooli: Kyselevä järjestelmäpalvelu.		Kansallisessa Koodistopalvelussa ylläpidetään tieto Kysely- ja välityspalvelua käyttävistä organisaatioista ja organisaation vastaanottamista asiakirjoista.
ID 14b. Vaatimus: Kyselypalvelu tarkistaa kyselyn oikeellisuuden ennentodistusten tai lausuntojen palautusta kyselevälle järjestelmäpalvelulle.	Rooli: Kyselypalvelu.		Tässä dokumentissa ei kuvata vaatimuksia Kysely- ja välityspalvelun toiminnalle.
ID 15. Vaatimus: Kyselypalvelun vastuulla on rajoittaa välitettäviä tietosisältöjä määriteltyjen sääntöjen mukaisesti	Rooli: Kyselypalvelu.		Tässä dokumentissa ei kuvata vaatimuksia Kysely- ja välityspalvelun toiminnalle.
ID 16. Vaatimus: Kyselypalvelu tarkistaa kyselyt ja antaa tehdä vain ennaltamääritellyjä kyselyitä ulkoisista palveluista, joilla ei ole lakisääteistä tiedonsaantioikeutta.	Rooli: Kyselypalvelu.		Tässä dokumentissa ei kuvata vaatimuksia Kysely- ja välityspalvelun toiminnalle.
ID 17. Vaatimus: Kyselypalvelu tarkistaa lakisääteisen tiedonsaantioikeuden piiriin kuuluvien toimijoiden kyselyiden oikeellisuuden.	Rooli: Kyselypalvelu.		Tässä dokumentissa ei kuvata vaatimuksia Kysely- ja välityspalvelun toiminnalle.
ID 18. Vaatimus: Lakisääteiseen tiedonsaantioikeuteen perustuvia kyselyitä pitää voida muokata todistustyypeittäin, käyttötarkoituksen mukaan, kappalemäärän mukaan sekä erilaisilla aikarajauksilla.	Rooli: Kyselevä järjestelmäpalvelu, Kyselypalvelu		Tässä dokumentissa ei kuvata vaatimuksia Kysely- ja välityspalvelun toiminnalle. Tässä dokumentissa ei kuvata Kysely- ja välityspalvelun teknistä määrittelyä tai toimintaa.
ID 19. Vaatimus: Kansalainen näkee Omakannassa mitkä kaikki todistukset ja lausunnot on kenellekin annettu kyselypalvelun kautta sekä välityksen perusteen.	Rooli: Kyselypalvelu, OmaKanta.		Tässä dokumentissa ei kuvata vaatimuksia Kysely- ja välityspalvelun toiminnalle. Tässä dokumentissa ei kuvata vaatimuksia OmaKannan toiminnalle.
ID 20. Vaatimus: Todistuksen tai lausunnon käyttötarkoitustieto pitää pysyä selvittämään Kanta-palvelussa ja rajaamaan välitettäväksi vain kyselyn käyttötarkoituksen mukaisia todistuksia tai tietosisältöjä.	Rooli: Kyselypalvelu.		Tässä dokumentissa ei kuvata vaatimuksia Kysely- ja välityspalvelun toiminnalle.

22.3.2024

ID 21. Vaatimus: Todistuksen käsitte- lijälle näytetään virheettömästi ja vain hänen tarvitsemansa tiedot kysely- palvelun kautta saaduista todistuksista ja lausunnoista.	Rooli: Ky- selevä- järjestelmä- palvelu.		Kansallisessa Koodis- topalvelussa ylläpide- tään tieto Kysely- ja välityspalvelua käyttä- vistä organisaatioista ja organisaation vas- taanottamista asiakir- joista.
--	---	--	---

Sisällys

Muutoshistoria	2
1 Johdanto	7
2 Tausta	8
2.1 Lainsäädäntö	8
3 Yleiskuvaus Kysely- ja välityspalvelusta	9
3.1 Todistusten ja lausuntojen välityksen käyttötarpeita	9
3.2 Toimijat ja toiminnalliset prosessit	9
3.3. Rajaukset	12
4 Toiminnallisten prosessien kuvaukset	13
4.1 Tuottajan tekemä todistuksen tai lausunnon välitys	13
4.1.1 Välitys asiakkaan pyynnöstä tämän asioidessa sote-palvelunantajalla	13
4.1.2 Välitys sote-ammattilaisen toimesta tiedonantovelvollisuuden perusteella	14
4.1.3 Välitys vastaanottajan lakiin perustuvan pyynnön perusteella	15
4.1.4 Aiemmin luodun todistuksen tai lausunnon välittäminen	17
4.2. Todistusten tai lausuntojen haku	18
4.2.1 Todistusten tai lausuntojen haku henkilötunnuksen perusteella (todistusten tai lausuntojen kysely ulkopuolisesta palvelusta)	18
4.2.2 Tietyille sosiaali- ja terveydenhuollon ulkopuoliselle vastaanottajalle osoitettujen todistusten ja lausuntojen haku	19
4.3 Asiakirjojen välityksen vastuut	20
5. Toiminnalliset vaatimukset	21
5.1 Yleistä	21
5.1.1 Välityksen perusteen antaminen	21
5.1.2 Kysely- ja välityspalvelu	21
5.1.3 Todistusten ja lausuntojen mitätöintiedon välittäminen	22
5.2 Todistuksia ja lausuntoja tuottavaan tahoon kohdistuvat vaatimukset	22
5.3 Henkilötunnuksen perusteella yksittäisiä todistuksia ja lausuntoja hakevaan tahoon kohdistuvat vaatimukset	23
5.4 Kaikkia tietyille vastaanottajalle osoitettuja todistuksia ja lausuntoja hakevaan tahoon kohdistuvat vaatimukset	23

22.3.2024

1 Johdanto

Kysely- ja välityspalvelu on Kanta-palveluihin kuuluva tietojärjestelmäpalvelu, jonka avulla potilastietoihin kuuluvat todistukset ja lausunnot voidaan välittää terveydenhuollon ulkopuoliselle toimijalle.

Sosiaali- ja terveydenhuollon todistusten ja lausuntojen kysely- ja välitystoiminnon ensimmäinen versio Kanta-palveluihin toteutettiin sosiaali- ja terveysministeriön (STM), Kansaneläkelaitoksen Kanta-palvelut - yksikön ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) Tietopalvelut-osaston Operatiivisen toiminnan ohjaus - yksikön (OPER) yhteisenä toimeenpanohankkeena. Hanke toimeenpantiin vaiheittain vuosina 2016-2017.

Kelan Kanta-palvelut vastaa Kysely- ja välityspalvelun teknisestä määrittelystä ja toteutuksesta.

Tämä toiminnallisten määrittelyjen dokumentti kuvaa toteutuksen toiminnalliset vaatimukset Kysely- ja välityspalvelulle. Kuvaus keskittyy ensisijaisesti toiminnallisiin tarpeisiin ja niihin liittyviin todistusten ja lausuntojen välityksen perusteisiin.

Tämä dokumentti korvaa aiemman Kysely- ja välityspalvelun toiminnallisen määrittelyn version 1.2 (2017). Kysely- ja välityspalvelun jatkokehittämistä on kuvattu palvelua koskevassa konseptoinnissa, jonka mukaisesti palvelun kehittämistä tullaan vaiheistamaan. Tässä dokumentissa kuvataan kehittämisen ensimmäisen vaiheen mukaiset toiminnalliset vaatimukset.

Kysely- ja välityspalveluun liittymistä ei kuvata tässä dokumentissa. Liittymisen edellytyksistä löytyy lisätietoja mm. Ohjeet - Tiedonhallinta sosiaali- ja terveysalalla - THL.

Määrittelyissä käytetyt keskeiset käsitteet löytyvät Kanta- ja Sote-käytönhallinnan sanastoista: Sanastot THL:n sivustolla.

Todistusten ja lausuntojen tuottamiseen, mitätöintiin, arkistointiin sekä muut todistuksiin ja lausuntoihin liittyvät vaatimukset ja kuvaukset löytyvät Kanta.fi-sivustolta sekä Potilastiedon arkiston määrittelyt -sivustolta.

Kysely- ja välityspalvelulla välitettävien todistusten ja lausuntojen tuottamiseen ja niiden välittämiseen liittyvät toimintamallit löytyvät THL:n sivustolta.

2 Tausta

Kysely- ja välityspalvelu on Kanta-palveluihin kuuluva tietojärjestelmäpalvelu, jonka avulla asiakastietoja välitetään sosiaali- ja terveydenhuollon ulkopuolisille toimijoille. Palvelun avulla voidaan välittää vain Kanta-palveluihin tallennettuja todistuksia ja lausuntoja. Kysely- ja välityspalvelua käytetään tällä hetkellä terveydenhuollon lomakeasiakirjoihin kuuluvien todistusten ja lausuntojen välitykseen. Nämä välitettävät määrämuotoiset asiakirjat ovat ensisijaisesti tarkoitettu sosiaali- ja terveydenhuollon ulkopuolisille tahoille, lähinnä muille viranomaisille, jotka käyttävät niitä esimerkiksi rekisteröintitarkoituksiin tai lupien tai etuuksien myöntämisprosesseissa.

2.1 Lainsäädäntö

Terveydenhuollon todistusten ja lausuntojen arkistointi Kanta-palveluihin ja niiden välitys Kysely- ja välityspalvelulla perustuu lakiin sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä ([753/2023](#), 76§). Asiakastietolain mukaisesti todistuksia ja lausuntoja saadaan välittää sosiaali- ja terveydenhuollon ulkopuoliselle toimijalle valtakunnalliseen tietojärjestelmäpalveluun, eli Kanta-palveluihin, kuuluvan Kysely- ja välityspalvelun avulla. Välitys voi perustua asiakkaan pyyntöön, vastaanottajan lakiin perustuvaan pyyntöön tai tiedon luovuttajan lakiin perustuvaan tiedonantovelvollisuuteen. Tiedonantovelvollisuus kattaa myös tiedon luovuttajan ilmoitusvelvollisuuden. Lakiin liittyvän hallituksen esityksen (HE 246/2022) mukaan tiedon luovuttaminen edellyttää aina luovuttavan rekisterinpitäjän harkintaa, ja vain välttämätön asiakastieto voidaan luovuttaa. Tiedon saajan oikeus saada tietoa on perustuttava lakiin.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos antaa määräykset siitä, minkä tyyppisiä asiakirjoja saa välittää kysely- ja välityspalvelun avulla ([Määräys 2/2024 valtakunnallisten tietojärjestelmäpalveluiden avulla terveydenhuollon ulkopuolelle välitettävistä asiakirjoista](#)). Asiakastietolain ([753/2023](#)) ns. siirtymäsäännöksessä (102§, 6. momentti) on annettu määräaikoja siitä, mihin mennessä on alettava tallentaa valtakunnallisiin tietojärjestelmäpalveluihin niitä potilastietoja, joita ei vielä terveydenhuollon palvelunantajien liittymisvaiheessa tai aiemmin säädettyjen määräaikojen puitteissa ole tarvinnut tallentaa. Säännös sisältää määräaikoja myös terveydenhuollon todistusten ja lausuntojen tallentamiselle. Jo aiemmin säädettiin todistusten ja lausuntojen Kanta-tallentamisen määräajoista sittemmin kumotulla asetuksella [terveydenhuollon valtakunnallisista tietojärjestelmäpalveluista \(1257/2015 liitteet 4-5\)](#). Tiedot niistä todistuksista ja lausunnoista, joita voidaan välittää Kysely- ja välityspalvelulla löytyvät [Kanta-palvelujen verkkosivustolta](#).

22.3.2024

3 Yleiskuvaus Kysely- ja välityspalvelusta

3.1 Todistusten ja lausuntojen välityksen käyttötarpeita

Kysely- ja välityspalvelua hyödynnetään tilanteissa, joissa:

- Asiakas pyytää välittämään todistuksen tai lausunnon
- Tiedon vastaanottaja on tehnyt tietoa koskevan tietopyynnön
- Tiedon luovuttajalla on lakiin perustuva tiedonantovelvollisuus

Asiakas voi pyytää todistuksen tai lausunnon välitystä esimerkiksi asioidessaan lääkärin vastaanotolla tai todistuksen tai lausunnon vastaanottajan sähköisessä asiointipalvelussa.

Vastaanottajan lakiin perustuva pyyntö tarkoittaa tilannetta, jossa vastaanottajalla on lakiin perustuva oikeus saada pyynnöstä tietoja terveydenhuollosta ja he tekevät tietopyynnön. Esimerkiksi vastaanottaja lähettää postin välityksellä tietopyynnön koskien tiettyä todistusta tai lausuntoa, ja todistuksen tai lausunnon tuottanut taho vastaa tietopyyntöön Kysely- ja välityspalvelua käyttäen. Tietopyynnön vastaus voi Kysely- ja välityspalvelun kehittämisen ensimmäisessä vaiheessa koskea vain etukäteen vastaanottajalle välitettäväksi määriteltyä vakiomuotoista todistusta tai lausuntoa (jatkokehityksessä tullaan huomioimaan mahdollisuus välittää myös muita asiakirjoja rekisterinpitäjän harkinnan mukaisesti).

Terveydenhuollon ammattihenkilöillä on joissain tapauksissa lakisääteinen velvollisuus tehdä, salassapitosäännösten estämättä, muille viranomaisille asiakkaan tilannetta koskeva ilmoitus tämän terveydentilaan liittyvistä seikoista. Yksi esimerkki tiedon luovuttajan lakiin perustuvasta tiedonantovelvollisuudesta on lääkärin tekemä "Ilmoitus ajoterveydentilan muutoksesta poliisille".

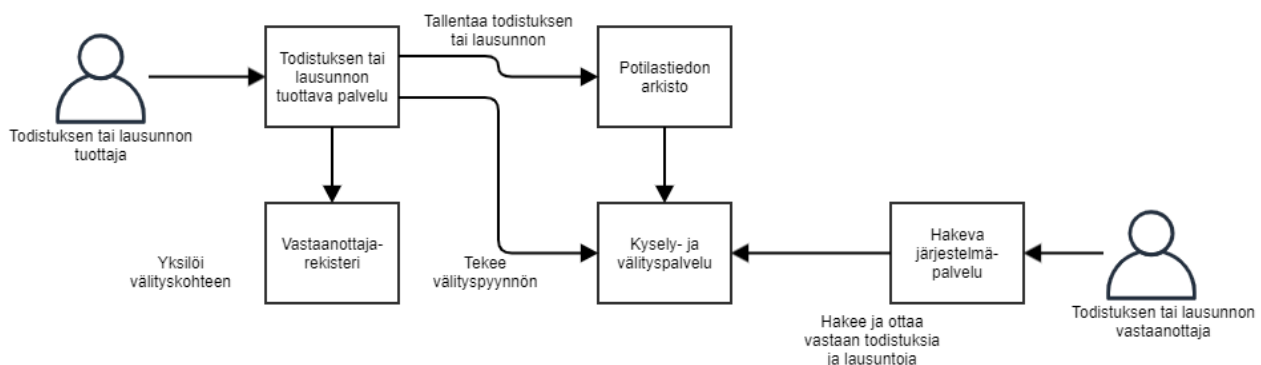
3.2 Toimijat ja toiminnalliset prosessit

Toiminnallisen määrittelyn kannalta keskeisiä vastaanottajia Kysely- ja välityspalvelun kautta välitettävälle todistuksille ja lausunnoille voivat olla sosiaali- ja terveydenhuollon ulkopuoliset vastaanottajatahot, jotka tarvitsevat näitä tietoja omissa viranomaisprosesseissaan ja joilla on tietojen saamiseen lakisääteinen oikeus.

Tällaisia tahoja ovat esimerkiksi:

- Aluehallintovirastot
- Eläkevakuutusyhtiöt
- Kela
- Lakisääteistä liikenne- ja tapaturmavakuutusta harjoittavat vakuutusyhtiöt
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos
- Traficom
- Digi- ja väestötietovirasto

Todistuksen tai lausunnon laatija on terveydenhuollon ammattihenkilö tai muu todistuksia tai lausuntoja laativaa henkilö, joka hyödyntää tietojärjestelmäpalvelua todistuksen tai lausunnon tekemiseen ja välittämiseen. Tietojärjestelmäpalvelu voi olla toteutettuna esimerkiksi osaksi potilastietojärjestelmää, tai se voi olla erillinen palvelu. Esimerkiksi todistuksen täyttämisen yhteydessä todistuksen laatija voi valita käyttämässään järjestelmässä välityksen perusteen ja välityksen kohteen, mikäli on tiedossa se, kenelle todistus on tarkoitettu, ja vastaanottaja löytyy vastaanottajarekisteristä. Todistus tai lausunto tallennetaan aina Potilastiedon arkistoon. Potilastiedon arkistoon tallennettu todistus tai lausunto voidaan arkistoinnin jälkeen välittää terveydenhuollon ulkopuoliselle toimijalle esimerkiksi asiakkaan pyynnöstä Kysely- ja välityspalvelun kautta. Asiakas voi katsoa todistuksiaan ja niiden luovutustietoja OmaKannasta. Kysely- ja välityspalvelun roolit ja transaktiot on esitetty kuvassa 3.1.

Kuva 3.1 Kysely- ja välityspalvelun roolit ja transaktiot.

Seuraavassa taulukossa on lyhyet kuvaukset Kysely- ja välityspalveluun liittyvistä toimijarooleista.

Taulukko 3.1. Kysely- ja välityspalvelun toimijaroolit

Toimija	Tyyppi	Kuvaus
Todistuksen tai lausunnon laatija	Henkilörooli	Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilö tai muu todistuksia tai lausuntoja laativaa henkilö, joka tekee todistuksen tai lausunnon tuottamiseksi vaaditut toimenpiteet.
Asiakas	Henkilörooli	Yksittäinen henkilö, jota todistus tai lausunto koskee.
Todistuksen tai lausunnon vastaanottaja	Organisaatirooli	Taho, jolle todistuksen tai lausunnon välityspyynnö osoitetaan tai joka pyytää todistusta tai lausuntoa.
Todistuksen tai lausunnon tuottava järjestelmäpalvelu	Tietojärjestelmäpalvelu	Todistuksen tai lausunnon laatijan käyttämä tietojärjestelmäpalvelu (esimerkiksi lomakepalvelu tai asiakas- ja potilastietojärjestelmä), jolla voidaan täyttää ja tallentaa todistukset ja lausunnot, sekä tehdä niille välityspyynnö vastaanottajarekisterin mukaiselle vastaanottajalle.
Vastaanottajarekisteri	Tietojärjestelmäpalvelu	Tietolähde (" <u>Viestinvälitys - Sanoman vastaanottaja</u> "), jonka perusteella välityksen kohde (vastaanottava organisaatio) määritetään todistuksen tai lausunnon tuottavassa palvelussa todistuksen tai lausunnon laatijan toimesta.

Potilastiedon arkisto	Tietojärjestelmäpalvelu	Kanta-palveluihin kuuluva tietojärjestelmäpalvelu, jonka avulla potilastiedot arkistoidaan sähköistä säilytystä varten sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoiden ja OmaKannan kautta asiakkaiden hyödynnettäviksi sekä luovutettaviksi sosiaali- ja terveydenhuollon ulkopuolisille toimijoille.
OmaKanta	Tietojärjestelmäpalvelu	Kanta-palveluihin kuuluva asiointipalvelu, jonka avulla asiakas voi katella, hyödyntää ja hallinnoida asiakastietojaan ja hyvinvointitietojaan.
Hakeva järjestelmäpalvelu	Tietojärjestelmäpalvelu	Todistuksia ja lausuntoja hakeva tietojärjestelmäpalvelu (esimerkiksi sähköinen asiointipalvelu tai siihen liitetty integraatiopalvelu), joka hakee todistukset tai lausunnot sosiaali- ja terveydenhuollon ulkoisen asiointipalvelun käyttöön.
Sähköinen asiointipalvelu	Tietojärjestelmäpalvelu	Sosiaali- ja terveydenhuollon ulkopuolisen toimijan palvelu, johon asiakkaan tulee tunnistautua vahvasti, ja jonka kautta asiakas voi aloittaa asiointiprosessin ja pyytää todistuksensa tai lausuntonsa välittämistä sosiaali- ja terveydenhuollon ulkopuolisen asiointiprosessin käyttöön.
Kysely- ja välityspalvelu	Tietojärjestelmäpalvelu	Kanta-palveluihin kuuluva tietojärjestelmäpalvelu, joka käsittelee sekä välittää todistusten ja lausuntojen välitys- ja hakupyynnön ja välittää todistukset ja lausunnot edellytysten täytyessä.

Todistusten ja lausuntojen muodostaminen, arkistointi sekä välityspäätteen ja välityskohteen valitseminen ovat toiminnallisuksia, jotka todistuksia tuottavan palvelun tulee toteuttaa. Muut tarkemmat vaatimukset todistuksia ja lausuntoja muodostaville järjestelmille on kuvattu Potilastiedon arkiston määrittelyissä ja THL:n määräyksen 5/2021 (tai vastaava uudempi määräys / Määräys sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmien olennaisista toiminnallisista ja tietoturva-vaatimuksista), liitteessä 3f (Profiilit: Todistusten profiilit). Välityskohde ja -peruste valitaan koodistopalvelun "Viestinvälitys – Sanoman vastaanottaja" sekä "Viestinvälitys – Välityspäätteen" -koodistoista. Kuvassa 3.1 prosessin osa "Vastaanottajarekisteri" sisältää edellä mainitut koodistot. Kysely- ja välityspalvelua käytettäessä Kanta-palvelut tarkistaa vastaanottajarekisteristä, että vastaanottajalle välitetään vain heille tarkoitettu tietosisältö.

Palvelulle osoitetut todistuksen tai lausunnon vastaanottajat on määritelty "Viestinvälitys - Sanoman vastaanottaja" -koodistossa. Yksittäinen todistus tai lausunto voidaan välittää yhdelle tai useammalle vastaanottajalle. Vastaanottaja voi tietyissä tapauksissa olla toimialakohtaisesti keskitetty palvelu, mikäli tarkka vastaanottaja ei ole tiedossa, mutta tiedetään mitä tarkoitusta varten todistus on laadittu. Esimerkki keskitetystä palvelusta voisi olla työeläkelaitosten keskitetty palvelu. Asiakas ei todistusta hakiessaan välttämättä tiedä, missä työeläkeyhtiössä hänen työeläkehakemuksensa tullaan käsittelemään. Tällöin todistus voitaisiin välittää työeläkelaitosten keskitettyyn palveluun, mikä tekisi päättelyn käsittelevästä tahosta ja edelleenvälittäisi todistuksen.

Joitakin todistuksia ja lausuntoja voidaan käyttää siten, että samalle todistukselle on kirjattuna tietoja useampaan käyttötarkoitukseen. Määrittelyssä on tunnistettu tarve rajoittaa samalla lomakkeella olevien muihin

käyttötarkoituksiin kirjattujen tietojen näyttäminen eri vastaanottajaorganisaatioissa asiaa käsitteleville henkilöille. Tästä syystä Kysely- ja välityspalvelu voi kokonaisten asiakirjojen sijasta palauttaa tietyissä tapauksissa tietylle vastaanottajalle kohdennettuja osuuksia. Myös hakeva järjestelmäpalvelu voi hakea niitä todistuksia ja lausuntoja, jotka sille on "Viestinvälitys - Sanoman vastaanottaja" -koodistossa lueteltu vastaanotettaviksi.

Sähköisellä asiointipalvelulla kuvataan sosiaali- ja terveydenhuollon ulkopuolisen toimijan palvelua, johon asiakas on kirjautunut vahvasti tunnistautuneena. Palvelun kautta asiakas voi aloittaa asiointiprosessin ja pyytää todistuksensa tai lausuntonsa välittämistä sosiaali- ja terveydenhuollon ulkopuolisen asiointiprosessin käyttöön.

3.3. Rajaukset

Tässä toiminnallisessa määrittelyssä ei käsitellä Kysely- ja välityspalvelun tai siihen liittyvien järjestelmien teknistä toteutusta. Sosiaali- ja terveydenhuollon ulkopuolisille toimijoille tulee omat liityntäpisteet kansallisen suomi.fi-palveluväylän kautta. Tarkempien liittymismallien käsittely on rajattu määrittelyjen ulkopuolelle.

Todistusten ja lausuntojen lisäksi usealla sidosryhmällä on tarve saada asiakkaan potilastietoja laajemmin. Nämä tiedot rajautuvat määrittelyn tässä vaiheessa dokumentin ulkopuolelle, mutta näiden tietojen välitys on huomioitu Kysely- ja välityspalvelun myöhemmässä kehittämissuunnitelmassa sekä THL:n Kysely- ja välityspalvelun avulla välitettäviä tietoja koskevassa määräyksessä (Määräys 2/2024 valtakunnallisten tietojärjestelmäpalveluiden avulla terveydenhuollon ulkopuolelle välitettävistä asiakirjoista).

Todistusten ja lausuntojen tuottaminen voi tapahtua potilastietojärjestelmissä tai niiden ulkopuolella, esimerkiksi erillisellä lomakepalvelulla. Tässä määrittelyssä käsitellään vain valtakunnallisen Kysely- ja välityspalvelun hyödyntämiseksi määriteltävät vaatimukset. Todistusten ja lausuntojen tuottamiseen, mitätöintiin, arkistointiin sekä muut todistuksiin ja lausuntoihin liittyvät vaatimukset ja kuvaukset löytyvät Kanta.fi-sivustolta sekä Potilastiedon arkiston määrittelyt -sivustolta.

22.3.2024

4 Toiminnallisten prosessien kuvaukset

4.1 Tuottajan tekemä todistuksen tai lausunnon välitys

Todistusten tai lausuntojen välitys Kysely- ja välityspalvelun kautta edellyttää sitä, että todistukset tai lausunnot ovat tallennettu Potilastiedon arkistoon. Todistuksen tai lausunnon arkistoinnin jälkeen todistuksen tai lausunnon laatija

- tekee asiakkaan pyynnöstä välityspyynnön todistuksen tai lausunnon välittämiseksi valitulle vastaanottajalle
- tai välittää todistuksen tai lausunnon sen vastaanottajan tietopyynnön perusteella
- tai oman tiedonantovelvollisuutensa perusteella.

Välitykseen voidaan siis asettaa jo aiemmin luotu olemassa oleva todistus tai lausunto. Sama todistus tai lausunto voidaan välittää useammalle taholle, mutta jokainen välityspyyntö tulee tehdä erikseen. Vastaanottaja valitaan koodistopalvelimella julkaistusta vastaanottajarekisteristä (Viestinvälitys - Sanoman vastaanottaja). Kysely- ja välityspalvelu asettaa todistuksen tai lausunnon välitettäväksi, jonka jälkeen valittu vastaanottaja käy hakemassa välitettävän todistuksen tai lausunnon. Välityksen jälkeen välitystiedot päivitetään.

Alle on kuvattuna esimerkit toiminnallisista prosesseista havainnollistamistarkoituksessa.

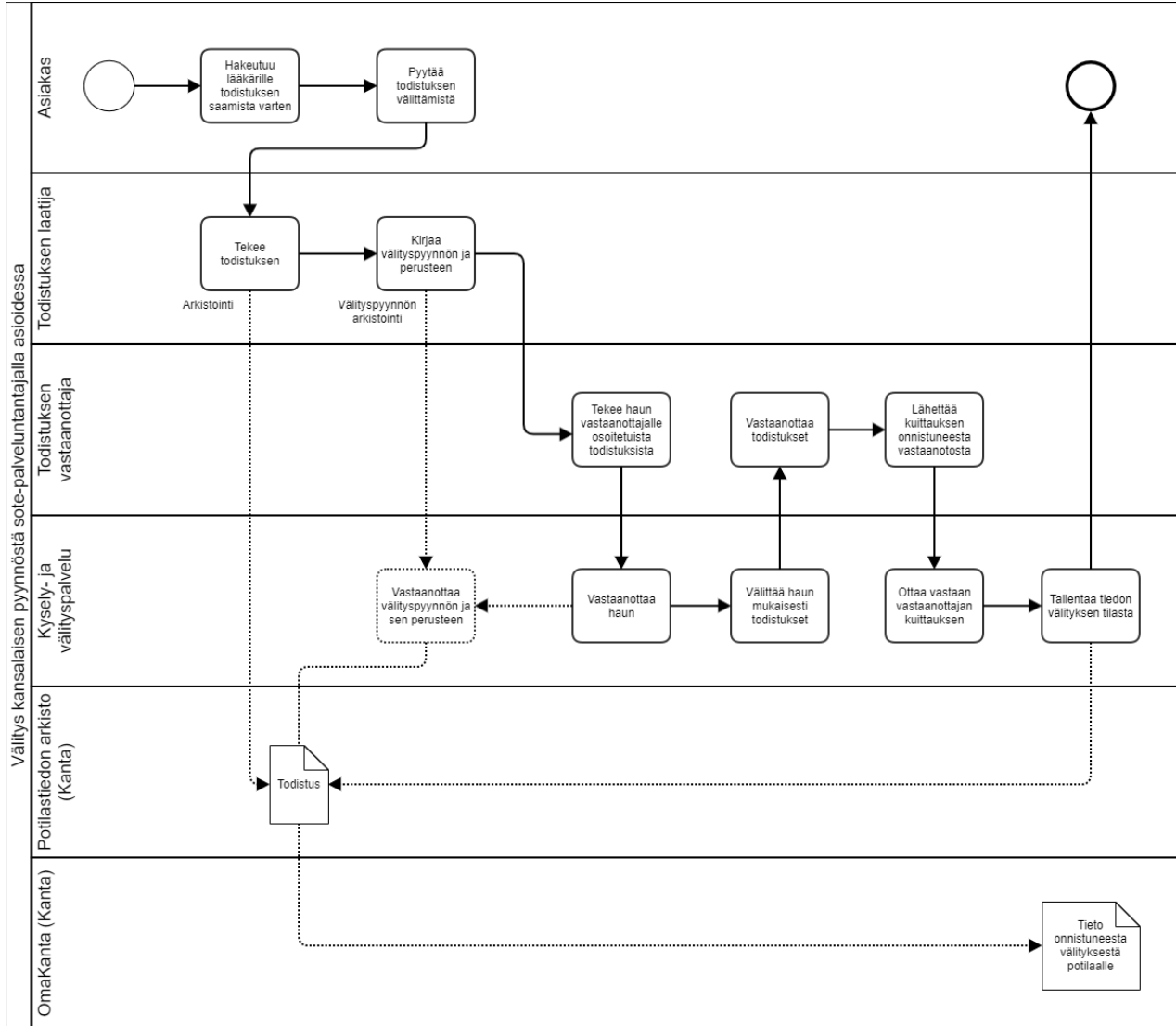
4.1.1 Välitys asiakkaan pyynnöstä tämän asioidessa sote-palvelunantajalla

Lähtötilanteessa asiakas on tullut vastaanotolle ja pyytää todistusta sekä sen välittämistä haluamalleen taholle. Asiakkaan suullisesti ilmaiseva pyyntö todistuksen välittämiseksi toimii välityksen perusteena.

- Asiakas antaa suullisen yksilöidyn pyynnön todistuksen välittämiseen.
- Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilö tai muu todistuksia tai lausuntoja laativa henkilö laatii todistuksen ja tallentaa sen Potilastiedon arkistoon. Tämän jälkeen hän kirjaa välityspyynnön eli valitsee vastaanottajan sekä valitsee tiedon välityspäätteestä. Vastaanottajaksi voidaan valita vain sellainen organisaatio, joka on määritelty ottamaan vastaan kyseisiä todistuksia tai lausuntoja (Viestinvälitys – Sanoman vastaanottaja). Vastaanottajia voi myös olla useita, mutta jokainen välityspyyntö tulee tehdä erikseen.
- Onnistuneen arkistoinnin jälkeen järjestelmä lähettää Kysely- ja välityspalvelulle välityspyynnön arkistoidusta todistuksesta.
- Kysely- ja välityspalvelu tarkistaa vastaanottajarekisteristä vastaanottajan tiedot sekä tekee muut vaadittavat tekniset tarkistukset todistuksen välittämiseksi.
- Kysely- ja välityspalvelu välittää todistuksen vastaanottajalle ja vastaanottaa kuittauksen onnistuneesta välityksestä. Kysely- ja välityspalvelu huolehtii välitystietojen tallentamisesta, ja asiakas näkee OmaKannasta tiedon tehdyistä asiakirjan välityksistä.
 - HUOM. Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilö tai muu todistuksia tai lausuntoja laativa henkilö voi myös valita välitettäväksi jo olemassa olevan aiemmin tehdyn todistuksen tai lausunnon, jolloin hän kirjaa välityspyynnön ja perusteen jo olemassa olevalle todistukselle

22.3.2024

tai lausunnon. Tarkempi kuvaus kohdassa "4.1.4 Aiemmin luodun todistuksen tai lausunnon välittäminen".

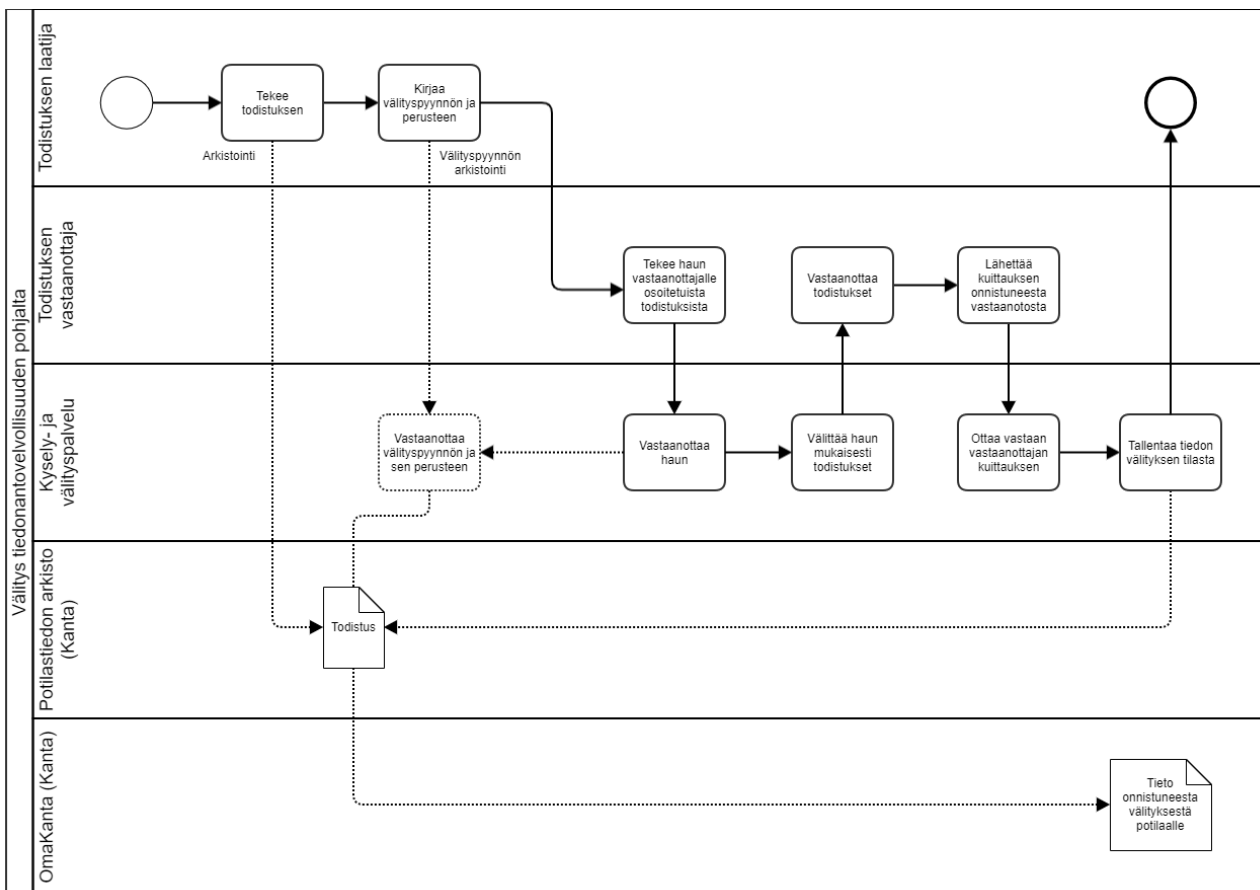
Kuva 4.1 Välitys asiakkaan pyynnöstä tämän asioidessa sote-palvelunantajalla

4.1.2 Välitys sote-ammattilaisen toimesta tiedonantovelvollisuuden perusteella

Lähtötilanteessa sote-ammattilaiselle on syntynyt lakiin perustuva tiedonantovelvollisuus viranomaiselle, ja hän toteuttaa sen välittämällä todistuksen tai lausunnon (tiedonantovelvollisuus on välityksen peruste).

- Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilö tai muu todistuksia tai lausuntoja laativa henkilö laatii todistuksen, joka tallentuu Potilastiedon arkistoon, ja tämän jälkeen hän kirjaa välityspyynnön eli välittää vastaanottajan sekä välittää tiedon välityspäätöksestä. Tässä esimerkitapauksessa välityspäätös on tiedonantovelvollisuus. Vastaanottajaksi voidaan valita vain sellainen organisaatio, joka on määritelty ottamaan vastaan kyseisiä todistuksia tai lausuntoja (Viestinvälitys – Sanoman vastaanottaja). Vastaanottajia voi myös olla useita, mutta jokainen välityspyyntö tulee tehdä erikseen.

- Kysely- ja välityspalvelu tarkistaa vastaanottajarekisteristä vastaanottajan tiedot sekä tekee muut vaadittavat tekniset tarkistukset todistuksen välittämiseksi.
- Kysely- ja välityspalvelu välittää todistuksen vastaanottajalle ja vastaanottaa kiittauksen onnistuneesta välityksestä. Kysely- ja välityspalvelu huolehtii välitystietojen tallentamisesta, ja asiakas näkee OmaKannasta tiedon tehdyistä asiakirjan välityksistä.
 - HUOM. Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilö tai muu todistuksia tai lausuntoja laativa henkilö voi myös valita välitettäväksi jo olemassa olevan aiemmin tehdyn todistuksen tai lausunnon, jolloin hän kirjaa välityspyynnön ja perusteen jo olemassa olevalle todistukselle tai lausunnonle. Tarkempi kuvaus kohdassa **"4.1.4 Aiemmin luodun todistuksen tai lausunnon välittäminen"**.

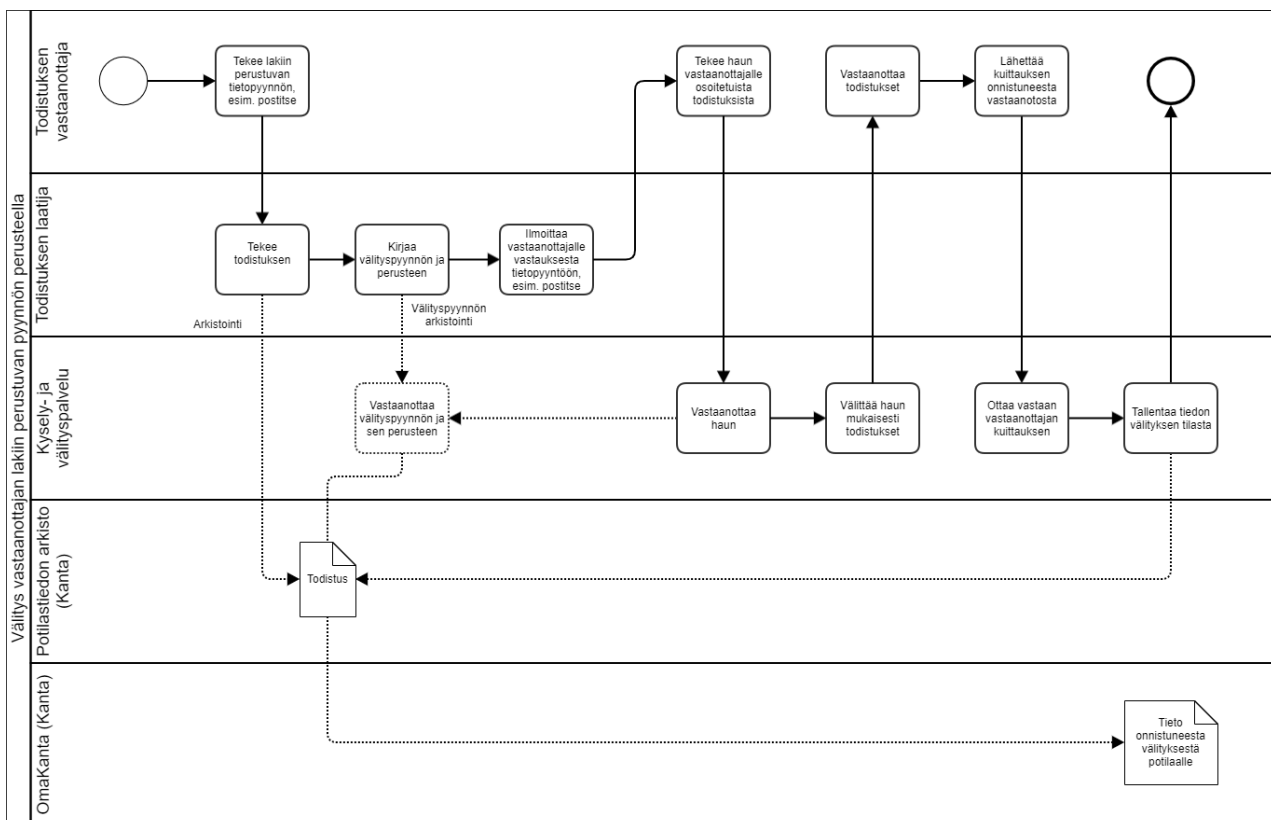
Kuva 4.2 Välitys sote-ammattilaisen toimesta tiedonantovelvollisuuden perusteella

4.1.3 Välitys vastaanottajan lakiin perustuvan pyynnön perusteella

Lähtötilanteessa sote-palvelunantaja on saanut ulkopuoliselta taholta lakiin perustuvan tietopyynnön koskien tiettyjä asiakkaan todistuksia tai lausuntoja. Tämä tietopyyntö on toimitettu sote-palvelunantajalle muuten kuin Kysely- ja välityspalvelun kautta. Sote-palvelunantaja käyttää Kysely- ja välityspalvelua vastatessaan vastaanottajan lakiin perustuvaan tietopyyntöön.

22.3.2024

- Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilö tai muu todistuksia tai lausuntoja laativa henkilö laatii todistuksen, joka tallentuu Potilastiedon arkistoon. Tämän jälkeen hän kirjaa välityspyynnön eli valitsee vastaanottajan sekä valitsee tiedon välitysperusteesta. Vastaanottajaksi voidaan valita vain sellainen organisaatio, joka on määritelty ottamaan vastaan kyseisiä lomakkeita (Viestinvälitys – Sano-
man vastaanottaja). Vastaanottajia voi myös olla useita, mutta jokainen välityspyyntö tulee tehdä erikseen.
- Onnistuneen arkistoinnin jälkeen järjestelmä lähettää Kysely- ja välityspalvelulle välityspyynnön arkistoidusta todistuksesta.
- Kysely- ja välityspalvelu tarkistaa vastaanottajarekisteristä vastaanottajan tiedot sekä tekee muut vaadittavat tekniset tarkistukset todistuksen välittämiseksi.
- Kysely- ja välityspalvelu välittää todistuksen vastaanottajalle ja vastaanottaa kuittauksen onnistuneesta välityksestä. Kysely- ja välityspalvelu huolehtii välitystietojen tallentamisesta, ja asiakas näkee OmaKannasta tiedon tehdyistä asiakirjan välityksistä.
 - HUOM. Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilö tai muu todistuksia tai lausuntoja laativa henkilö voi myös valita välitettäväksi jo olemassa olevan aiemmin tehdyn todistuksen tai lausunnon, jolloin hän kirjaa välityspyynnön ja perusteen jo olemassa olevalle todistukselle tai lausunnonle. Tarkempi kuvaus kohdassa "**4.1.4 Aiemmin luodun todistuksen tai lausunnon välittäminen**".

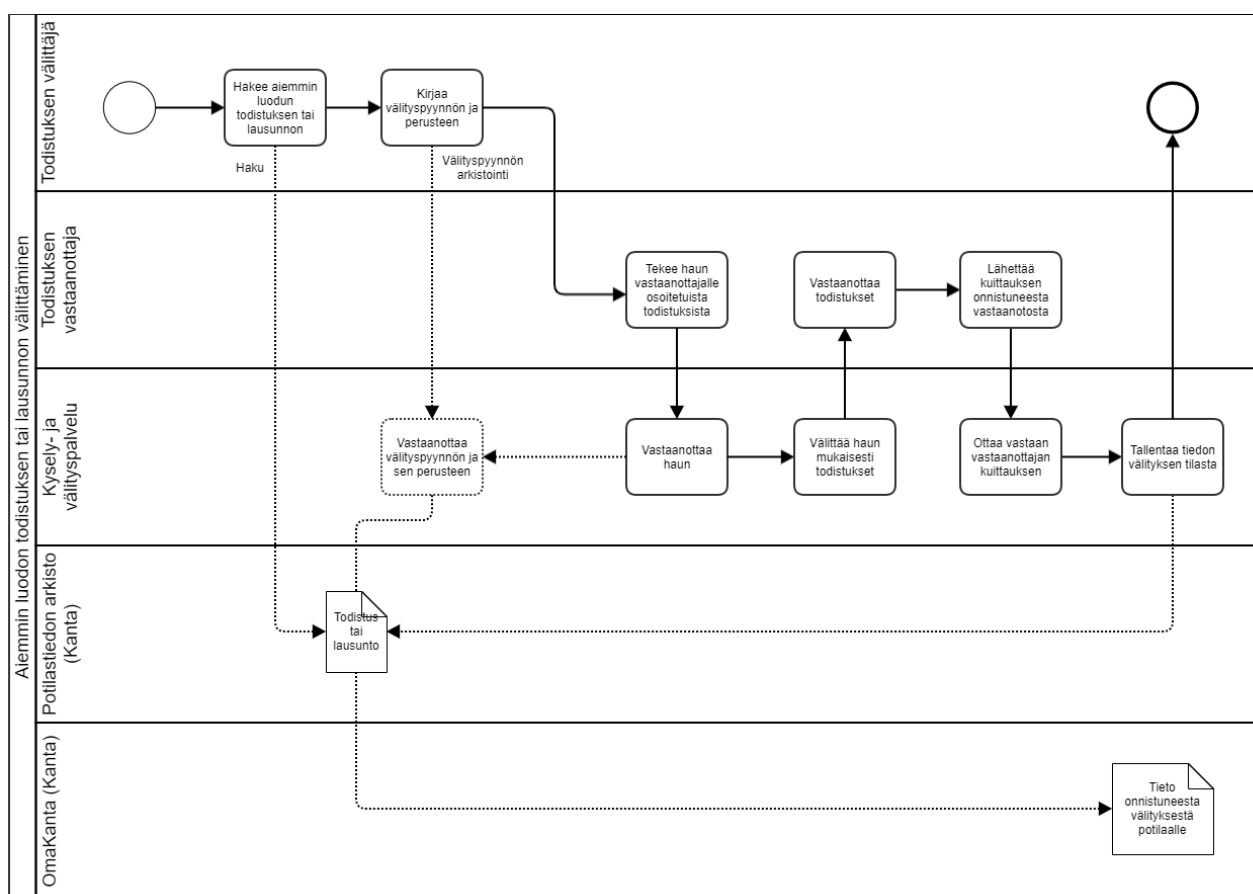

Kuva 4.3 Välitys vastaanottajan lakiin perustuvan pyynnön perusteella

4.1.4 Aiemmin luodun todistuksen tai lausunnon välittäminen

Tässä esimerkissä sote-ammattilainen valitsee välitettäväksi aiemmin luodun todistuksen tai lausunnon.

- Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilö tai muu todistuksia tai lausuntoja laativa henkilö hakee aiemmin luodun todistuksen tai lausunnon, joka on tallennettu Potilastiedon arkistoon. Tämän jälkeen hän kirjaa välityspyynnön eli valitsee vastaanottajan sekä valitsee tiedon välityspäätteestä. Vastaanottajaksi voidaan valita vain sellainen organisaatio, joka on määritelty ottamaan vastaan kyseisiä lomakkeita (Viestinvälitys – Sanoman vastaanottaja). Vastaanottajia voi myös olla useita, mutta jokainen välityspyyntö tulee tehdä erikseen.
- Kysely- ja välityspalvelu tarkistaa vastaanottajarekisteristä vastaanottajan tiedot sekä tekee muut vaadittavat tekniset tarkistukset todistuksen välittämiseksi.
- Kysely- ja välityspalvelu välittää todistuksen vastaanottajalle ja vastaanottaa kuittauksen onnistuneesta välityksestä. Kysely- ja välityspalvelu huolehtii välitystietojen tallentamisesta, ja asiakas näkee OmaKannasta tiedon tehdyistä asiakirjan välityksistä.

Kuva 4.4 Aiemmin luodun todistuksen tai lausunnon välittäminen

4.2. Todistusten tai lausuntojen haku

Todistuksia ja lausuntoja voidaan hakea osaksi sosiaali- ja terveydenhuollon ulkopuolisten palveluiden asiointiprosesseja Kysely- ja välityspalvelun kautta.

Vastaanottavasta järjestelmästä voidaan tehdä haku koskien tiettyä asiakasta (henkilötunnus) ja hänen todistustaan tai lausuntoaan, jolloin edellytyksenä on asiakkaan vahva tunnistaminen. Asiakas voi tehdä pyynnön tietojensa hakemiseen sosiaali- ja terveydenhuollon ulkopuolisen, tietoja vastaanottavan organisaation, asiointipalvelussa. Hakevalle organisaatiolle voidaan välittää "Viestinvälitys - Sanoman vastaanottaja" -koodistossa kuvattuja todistuksia ja lausuntoja. Kysely- ja välityspalvelu vastaanottaa kyselyn yhteydessä tiedon asiakkaan pyynnöstä välittää tiedot, tekee hakuehtojes mukaisen haun Potilastiedon arkistoon ja palauttaa haun tulokset mukaiset todistukset tai lausunnot hakevalle taholle. Kysely- ja välityspalvelun asiakkaan tekemä pyyntö on kertaluontoinen ja sidottu tiettyyn käyttötarkoitukseen.

Vastaanottava järjestelmä voi myös hakea kaikki tietyille vastaanottajalle osoitetut ja välitykseen asetetut todistukset tai lausunnot. Kysely- ja välityspalvelu varmentaa hakuehtojes oikeellisuuden.

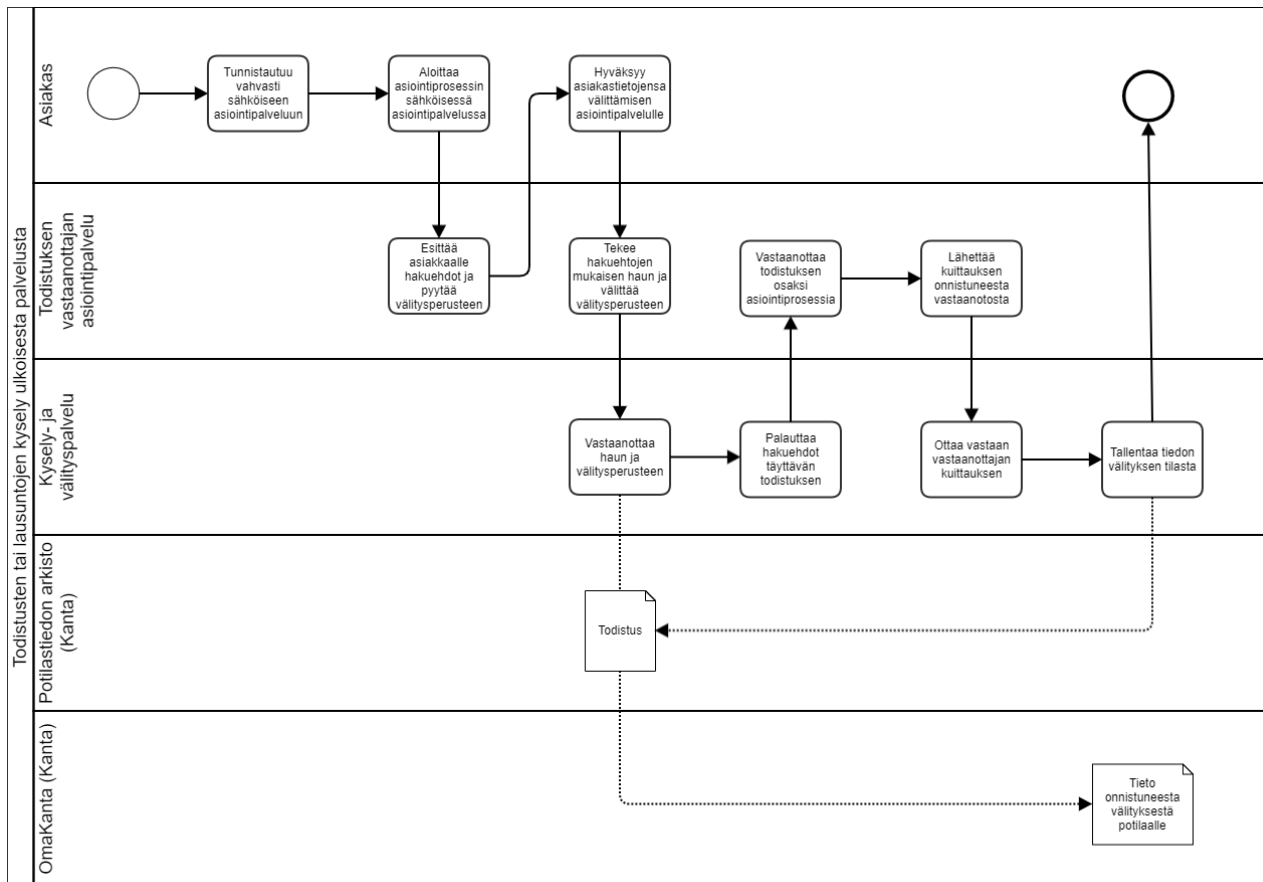
"Viestinvälitys - Sanoman vastaanottaja" -koodistoon kuvataan, mitä todistuksia ja lausuntoja vastaanottajan on mahdollista vastaanottaa.

4.2.1 Todistusten tai lausuntojes haku henkilötunnuksen perusteella (todistusten tai lausuntojes kysely ulkopuolisesta palvelusta)

Lähtötilanteessa asiakas on käynyt aikaisemmin lääkärisssä, ja käynnin aikana on tehty ja tallennettu Kanta-palveluun todistus.

- Myöhemmin asiakas käy viranomaisen tai jonkin muun todistuksia käyttävän sosiaali- ja terveydenhuollon ulkopuolisen organisaation sähköisessä asiointipalvelussa, johon hän tunnistautuu vahvasti. Palvelussa asiakas laittaa vireille asiointiprosessin, jossa tarvitaan yksi tai useampi todistus tai lausunto. Asiointipalvelussa esitetään asiakkaalle selkeästi minkä todistuksen tai lausunnon palvelu yrittää hakea. Asiakkaan täytyy hyväksyä näytetyt haku ehdot. Asiointipalvelu voi hakea "Viestinvälitys - Sanoman vastaanottaja" -koodistossa kuvattuja todistuksia ja lausuntoja.
- Asiakkaan hyväksytyt asiointipalvelun ehdot ja tehty pyyntö (välityksen peruste) todistusten kyselyyn, suorittaa hakeva järjestelmä haun, joka perustuu kansalaisen pyyntöön.
- Kysely- ja välityspalvelu tarkistaa vastaanottajarekisteristä vastaanottajan tiedot ja suodattaa tarvittaessa palautettavan tietosisällön käyttötarkoitustiedon mukaisesti.
- Kysely- ja välityspalvelu palauttaa haulla löydettyt asiakirjat tai asiakirjojes vastaanottajalle määritellyt tietosisällöt vastaanottajalle, odottaa vastaanottajan kuittausta vastaanottamisesta, minkä jälkeen Kysely- ja välityspalvelu huolehtii välitystietojen tallentamisesta sekä niiden näkymisestä asiakkaalle OmaKannan kautta.

22.3.2024

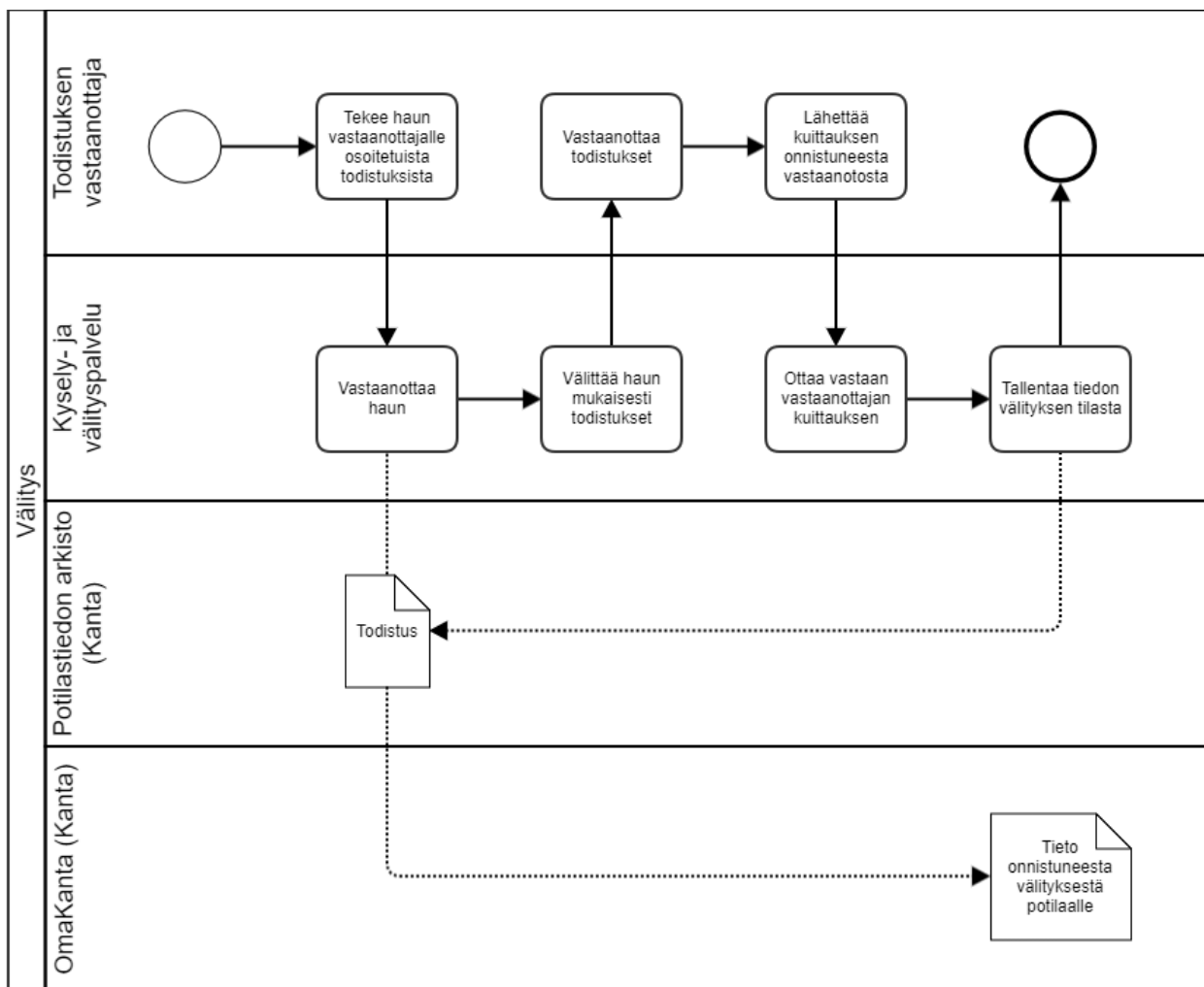

Kuva 4.5 Todistusten tai lausuntojen kysely ulkopuolisesta palvelusta

4.2.2 Tietyille sosiaali- ja terveydenhuollon ulkopuoliselle vastaanottajalle osoitettujen todistusten ja lausuntojen haku

Lähtötilanteessa vastaanottaja hakee ko. vastaanottajalle osoitetut todistukset tai lausunnot.

- Kysely- ja välityspalvelu tarkistaa vastaanottajarekisteristä vastaanottajan tiedot sekä tekee muut vaadittavat tekniset tarkistukset todistuksen välittämiseksi
- Kysely- ja välityspalvelu välittää todistuksen vastaanottajalle ja vastaanottaa kuittauksen onnistuneesta välityksestä. Kysely- ja välityspalvelu huolehtii välitystietojen tallentamisesta, ja kansalainen näkee OmaKannasta tiedon tehdyistä asiakirjan välityksistä

Kuva 4.6 Tietyille sosiaali- ja terveydenhuollon ulkopuoliselle vastaanottajalle osoitettujen todistusten ja lausuntojen haku

4.3 Asiakirjojen välityksen vastuut

Todistuksen tai lausunnon tuottava tietojärjestelmä vastaa siitä, että todistus tai lausunto arkistoituu Kanta-palveluihin, välityspyynnön tekemisestä sekä sen onnistuneesta toimittamisesta Kysely- ja välityspalveluun ja todistuksen tai lausunnon mitätöintitiedon välittämisestä Kysely- ja välityspalveluun.

Kysely- ja välityspalvelun vastuulla on välittää todistukset ja lausunnot, tieto mitätöinnistä (mitätöinti kuvattu tarkemmin luvussa 5.1.3), vastaanottaa haut sekä käsitellä mahdolliset virhetilanteet Potilastiedon arkiston ja Kysely- ja välityspalvelun välillä.

Todistuksia tai lausuntoja hyödyntävän, hakevan järjestelmäpalvelun tai sähköisen asiointipalvelun vastuulla on hakea vastaanottavalle organisaatiolle osoitetut tai heidän kauttaan välitettäväksi pyydyt todistukset ja

22.3.2024

lausunnot. Lisäksi vastuisiin kuuluvat mitätöintitiedon vastaanottaminen ja käsittely, sekä todistuksen tai lausunnon onnistuneen vastaanoton kuittaustiedon toimittaminen Kysely- ja välityspalvelulle.

5. Toiminnalliset vaatimukset

Tämän luvun tarkoituksena on toimia ensisijaisena Kysely- ja välityspalvelun toiminnallisia vaatimuksia tietojärjestelmille kuvaavana ja kokoavana määrittelyksenä. Luku pysyttelee nimensä mukaisesti toiminnallisella tasolla, eikä tässä oteta kantaa teknisen toteutuksen yksityiskohtiin.

5.1 Yleistä

5.1.1 Välityksen perusteen antaminen

Välitys voi perustua asiakkaan pyyntöön, vastaanottajan lakiin perustuvaan pyyntöön tai tiedon luovuttajan lakiin perustuvan tiedonantovelvollisuuteen. Tiedonantovelvollisuus kattaa myös tiedon luovuttajan ilmoitusvelvollisuuden. Lakiin liittyvän hallituksen esityksen ([HE 246/2022](#)) mukaan tiedon luovuttaminen edellyttää aina luovuttavan rekisterinpitäjän harkintaa, ja vain välttämätön asiakastieto voidaan luovuttaa. Tiedon saajan oikeus saada tietoa on perustuttava lakiin.

Tavallisimpia käyttötapauksia on kuvattu luvussa "4 Toiminnallisten prosessien kuvaukset".

5.1.2 Kysely- ja välityspalvelu

Kysely- ja välityspalvelun yksinkertaisimmassa käyttötapauksessa todistuksen tai lausunnon tekemisen yhteydessä (tai jo aiemmin luodun ja olemassa olevan todistuksen tai lausunnon valinnan yhteydessä) valitaan välityspäätte ja sanoman vastaanottaja, jonka tulee olla vastaanottajarekisterissä. Kysely- ja välityspalvelussa todistusten ja lausuntojen vastaanottajana voi olla yksilöity organisaatio tai toimialakohtaisesti keskitetty palvelu. Todistus tai lausunto voidaan välittää toimialakohtaiseen keskitettyyn palveluun niissä tapauksissa, joissa vastaanottajaa ei voida yksilöidä todistuksen tai lausunnon laatimisen hetkellä tai päätteely vastaanottajasta tehdään toimialan sisäisellä logiikalla.

Kysely- ja välityspalvelu palauttaa kokonaisia asiakirjoja tai asiakirjan tietyille vastaanottajalle kohdennettuja osuuksia. Kysely- ja välityspalvelun vastuulla on rajoittaa välitettäviä tietosisältöjä määriteltyjen sääntöjen mukaisesti. Esimerkiksi "Lääkärilausunto ajokyvystä" sisältää useita eri tietoja, mutta siitä välitetään Traficomille vain osuus "Johtopäätökset". Kansallisessa Koodistopalvelussa ylläpidetään tieto Kysely- ja välityspalvelua käyttävistä organisaatioista ja organisaation vastaanottamista asiakirjoista koodistossa "Viestinvälitys - Sanoman vastaanottaja".

Kysely- ja välityspalvelun toiminnan yleiskuvaus on esitetty luvussa 3. Kysely- ja välityspalvelusta voidaan tietyillä ehdoilla hakea kansalaisen todistuksia ja lausuntoja. Mikäli yhtään todistusta tai lausuntoa ei löydy, palauttaa palvelu hakijalle tiedon, ettei haun mukaisia todistuksia tai lausuntoja ole saatavilla.

5.1.3 Todistusten ja lausuntojen mitätöintiedon välittäminen

Todistuksia ja lausuntoja ei voi versioida, joten mahdolliset virheen korjaukset tai tietojen lisäämiset tehdään mitätöimällä aikaisempi todistus tai lausunto ja tekemällä tilalle uusi todistus tai lausunto oikeilla tiedoilla.

Jos välitettäväksi asetettu tai jo välitetty todistus tai lausunto mitätöidään, tulee tieto välittää Kysely- ja välityspalveluun, josta tieto välitetään alkuperäisen todistuksen tai lausunnon vastaanottajalle.

Mikäli asiakirja on mitätöity ennen kuin se on ehditty välittää vastaanottajalle, poistaa kysely- ja välityspalvelun sen välityksestä. Mikäli asiakirja mitätöidään välityksen jo tapahduttua, välitetään vastaanottajalle mitätöity asiakirja.

Mahdollinen uutta tai korjattua tietoa sisältävä todistus tai lausunto tulee välittää omana uutena tapauksenaan.

5.2 Todistuksia ja lausuntoja tuottavaan tahoon kohdistuvat vaatimukset

Taulukko 5.1 Todistuksia ja lausuntoja tuottavaan tahoon kohdistuvat vaatimukset

ID	Vaatus	Kohde
KVP 1	Järjestelmän tulee pystyä tuottamaan ja arkistoimaan Potilastiedon arkistoon välitettävä todistus tai lausunto.	Todistuksen tai lausunnon tuottava järjestelmäpalvelu
KVP 2	Järjestelmän tulee pystyä näyttämään käyttäjälle valittavaksi koodistopalvelusta (Viestinvälitys - Sanoman vastaanottaja) mahdolliset vastaanottajat (välityskohteet), ja mitä sisältöjä kukin vastaanottaja pystyy ottamaan vastaan.	Todistuksen tai lausunnon tuottava järjestelmäpalvelu
KVP 3	Järjestelmän tulee pystyä näyttämään käyttäjälle koodistopalvelusta (Viestinvälitys - Välityspäriste) mahdolliset välityspäristeet (välityksen oikeuttavat vaihtoehdot).	Todistuksen tai lausunnon tuottava järjestelmäpalvelu
KVP 4	Järjestelmän tulee edellyttää käyttäjältä välityspäristeen valintaa, eli välityksen oikeuttavaa tietoa (koodistopalvelu: Viestinvälitys - Välityspäriste) välitettäväksi valitsemilleen todistuksille tai lausunnoille.	Todistuksen tai lausunnon tuottava järjestelmäpalvelu
KVP 5	Järjestelmän tulee pystyä tekemään välityspyyntö.	Todistuksen tai lausunnon tuottava järjestelmäpalvelu
KVP 6	Järjestelmän tulee pystyä hakemaan tieto välityksen tilasta (eli onko välitys onnistunut vai ei).	Todistuksen tai lausunnon tuottava järjestelmäpalvelu
KVP 7	Järjestelmän tulee pystyä vastaanottamaan ja näyttämään käyttäjälle Kysely- ja välityspalvelun toimittama tieto tietyn todistuksen tai lausunnon vastaanoton tilasta.	Todistuksen tai lausunnon tuottava järjestelmäpalvelu
KVP 8	Järjestelmän tulee automaattisesti, ilman käyttäjältä vaadittuja toimenpiteitä tai poikkeuksia, välittää tieto todistuksen tai lausunnon mitätöinnistä Kysely- ja välityspalveluun, kun aiemmin välitetty todistus tai lausunto mitätöidään käyttäjän järjestelmässä.	Todistuksen tai lausunnon tuottava järjestelmäpalvelu

KVP 9	Mikäli kyseessä on todistus tai lausunto, joka on viivästetty, järjestelmän tulee mahdollistaa ainoastaan sellaisten viivästettyjen todistusten tai lausuntojen valinta välitettäväksi, joissa välityspäätös on tiedon luovuttajan lakiin perustuva tiedonantovelvollisuus.	Todistuksen tai lausunnon tuottava järjestelmäpalvelu
KVP 10	Järjestelmän tulee estää sellaisten todistusten tai lausuntojen valitseminen välitettäväksi, joihin kohdistuu alaikäisen asettama kielto koskien huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle näyttämistä.	Todistuksen tai lausunnon tuottava järjestelmäpalvelu

5.3 Henkilötunnuksen perusteella yksittäisiä todistuksia ja lausuntoja hakevaan tahoon kohdistuvat vaatimukset

Taulukko 5.2 Henkilötunnuksen perusteella yksittäisiä todistuksia ja lausuntoja hakevaan tahoon kohdistuvat vaatimukset

ID	Vaatus	Kohde
KVP 11	Kansalainen tulee tunnistaa vahvasti, kun hän asioi terveyden- ja sosiaalihuollon ulkopuolisessa asiointipalvelussa, joka kutsuu Kysely- ja välityspalvelua noutaakseen asiakkaan todistuksen tai lausunnon Potilastiedon arkistosta.	Sähköinen asiointipalvelu
KVP 12	Kansalaisen tulee pystyä tekemään yksilöity valinta (=pyyntö välittää) välitettävästä tietosisällöstä hänen käyttäessään terveyden- ja sosiaalihuollon ulkopuolista sähköistä asiointipalvelua.	Sähköinen asiointipalvelu
KVP 13	Sosiaali- ja terveydenhuollon ulkopuolisen asiointipalvelun hakiessa asiakkaan tietoja, tulee sen välittää hakusanoman mukana tieto asiakkaan tekemästä pyynnöstä tietojen välityspäätöksenä.	Hakeva järjestelmäpalvelu
KVP 14	Vastaanottavan järjestelmän tulee onnistuneen vastaanoton jälkeen välittää kuittaus vastaanoton onnistumisesta jokaisen hakemansa todistuksen tai lausunnon osalta Kysely- ja välityspalveluun.	Hakeva järjestelmäpalvelu
KVP 15	Vastaanottavan järjestelmän tulee pystyä vastaanottamaan ja käsittelemään Kysely- ja välityspalvelun toimittama tieto mitätöinnistä koskien aiemmin välitettyä todistusta tai lausuntoa.	Hakeva järjestelmäpalvelu

5.4 Kaikkia tietyille vastaanottajalle osoitettuja todistuksia ja lausuntoja hakevaan tahoon kohdistuvat vaatimukset

Taulukko 5.3 Kaikkia tietyille vastaanottajalle osoitettuja todistuksia ja lausuntoja hakevaan tahoon kohdistuvat vaatimukset

ID	Vaatus	Kohde
KVP 16	Vastaanottavan järjestelmän käyttäjän tulee pystyä hakemaan kyseiselle taholle osoitetut välitettävät todistukset ja/tai lausunnot.	Hakeva järjestelmäpalvelu
KVP 17	Vastaanottavan järjestelmän tulee onnistuneen vastaanoton jälkeen välittää kuittaus vastaanoton onnistumisesta jokaisen hakemansa todistuksen tai lausunnon osalta Kysely- ja välityspalveluun.	Hakeva järjestelmäpalvelu
KVP 18	Vastaanottavan järjestelmän tulee pystyä vastaanottamaan ja käsittelemään tieto Kysely- ja välityspalvelusta aiemmin vastaanottamansa todistuksen tai lausunnon mitätöinnistä.	Hakeva järjestelmäpalvelu